

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра соціальної роботи та реабілітації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

САВИЦЬКА І.М.

«_____» _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри *соціальної
роботи та реабілітації*

Протокол № 3 від 26.03.2025 р.

Завідувач кафедри

СОПІВНИК І.В.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Соціальна робота та
консультування»

першого (бакалаврського) рівня

ОСАДЧЕНКО І. І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Галузь знань:	<i>І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення</i>
Спеціальність:	<i>ІОІ Соціальна робота та консультування</i>
Освітня програма:	<i>«Соціальна робота»</i>
Факультет:	<i>гуманітарно-педагогічний</i>
Розробники:	<i>Будегай В. А., асистент</i>

Опис навчальної дисципліни «Психологія особистості»

Освітній компонент «Психологія особистості» є **вибірковим** (цикл спеціальної (фахової) підготовки).

Основними завданнями курсу є: розкрити психологічні особливості становлення, розвитку та саморозвитку особистості у контексті соціальної роботи; узагальнити знання про основні поняття та категорії психології особистості в традиційних, сучасних теоріях та новітніх підходах сучасної психології; висвітлити вплив психологічних знань про особистість на професійну діяльність соціального працівника та ефективність міжособистісної взаємодії; проаналізувати можливості застосування сучасних психологічних концепцій у практиці соціальної роботи.

Галузь знань, спеціальність (спеціалізація), освітній ступінь		
Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	
Спеціальність	І01 Соціальна робота та консультування	
Освітньо-професійна програма	«Соціальна робота»	
Освітній ступінь	перший (бакалаврський)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	третій	-
Семестр	п'ятий	-
Лекційні заняття	45 год.	-
Практичні, семінарські заняття	45 год.	-
Лабораторні заняття		-
Самостійна робота	90 год.	-
Індивідуальні завдання		-
Кількість тижневих годин: аудиторних самостійної роботи студента	6 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення здобувачів вищої освіти з психологічними особливостями становлення, розвитку та саморозвитку особистості у контексті соціальної роботи; узагальнення знань про основні поняття та категорії психології особистості в традиційних і сучасних теоріях, з урахуванням досягнень сучасної психології; показати можливості використання цих знань у професійній діяльності соціального працівника.

Набуття компетентностей:

Інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

Загальні компетентності:

1. здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 7);
2. навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК

8).

Фахові (спеціальні) компетентності:

1. здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості (ФК4);
2. здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів (ФК 9);
3. здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових, гендерних, етнічних та інших особливостей (ФК 11);

Програмні результати навчання (ПРН)

1. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13);
2. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку (ПРН 17).

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Психологія особистості»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	П	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади психології особистості													
Тема 1. Предмет і завдання психології особистості. Поняття «особистість» у психології			2	2			6						
Тема 2. Структура та основні характеристики особистості			2	2			6						
Тема 3. Самосвідомість особистості та її психологічні механізми			4	4			6						
Тема 4. Індивідуальність особистості: психологічні аспекти			2	2			6						
Тема 5. Психоаналітичний підхід до вивчення особистості			4	4			6						
Тема 6. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.			2	2			6						
Тема 7. Когнітивний підхід до особистості			2	2			6						
Тема 8. Теорії особистості психологів США і Європи			4	4			6						
Разом за змістовим модулем 1			22	22			48						
Змістовий модуль 2. Теорії, властивості та розвиток особистості													
Тема 9. Особистість у гуманістичній та трансперсональній психології.			2	4			6						
Тема 10. Індивідуально-психологічні властивості та розвиток особистості			2	2			6						
Тема 11. Зріла та конкурентноспроможна особистість у сучасному суспільстві			2	2			6						

Тема 12. Психологічний вік та сприймання часу особистістю			4	4			6						
Тема 13. Особистісний простір та соціально-психологічні характеристики особистості			2	2			6						
Тема 14. Моделі особистості в сучасній українській психології			3	3			6						
Тема 15. Тайм-менеджмент, лайфменеджмент та етапи розвитку особистості			2	4			6						
Разом за змістовим модулем 2			23	23			48						
Усього годин			45	45			90						
Курсовий проект (робота) з (якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-		-
Усього годин			45	45			90						

3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Тема 1. Предмет і завдання психології особистості. Поняття «особистість» у психології	2
2.	Тема 2. Структура та основні характеристики особистості	2
3.	Тема 3. Самосвідомість особистості та її психологічні механізми	4
4.	Тема 4. Індивідуальність особистості: психологічні аспекти	2
5.	Тема 5. Психоаналітичний підхід до вивчення особистості	4
6.	Тема 6. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.	2
7.	Тема 7. Когнітивний підхід до особистості	2
8.	Тема 8. Теорії особистості психологів США і Європи	4
9.	Тема 9. Особистість у гуманістичній та трансперсональній психології.	2
10.	Тема 10. Індивідуально-психологічні властивості та розвиток особистості	2
11.	Тема 11. Зріла та конкурентноспроможна особистість у сучасному суспільстві	4
12.	Тема 12. Психологічний вік та сприймання часу особистістю	4
13.	Тема 13. Особистісний простір та соціально-психологічні характеристики особистості	2
14.	Тема 14. Моделі особистості в сучасній українській психології	3
15.	Тема 15. Тайм-менеджмент, лайфменеджмент та етапи розвитку особистості	4
	Разом	45

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Предмет і завдання психології особистості. Поняття «особистість» у психології	2
2	Структура та основні характеристики особистості	2
3	Самосвідомість особистості та її психологічні механізми	4
4	Індивідуальність особистості: психологічні аспекти	2
5	Психоаналітичний підхід до вивчення особистості	4
6	Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.	2
7	Когнітивний підхід до особистості	2
8	Теорії особистості психологів США і Європи	4
9	Гуманістичний та феноменологічний напрямки у теоріях особистості	4
10	Індивідуально-психологічні властивості та розвиток особистості	2
11	Зріла та конкурентноспроможна особистість у сучасному суспільстві	2
12	Психологічний вік та сприймання часу особистістю	4
13	Особистісний простір та соціально-психологічні характеристики особистості	2

14	Моделі особистості в сучасній українській психології	2
15	Тайм-менеджмент, лайфменеджмент та етапи розвитку особистості	4
	Разом	45

5. Теми самостійних робіт

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Соціалізація особистості: етапи та механізми	6
2	Емоційний інтелект як чинник розвитку особистості	6
3	Психологічна стійкість і фактори її формування	6
4	Мотиваційна сфера особистості та її розвиток	6
5	Особистість у кризових ситуаціях: психологічні реакції та шляхи подолання	6
6	Роль самооцінки та рівня домагань у формуванні особистості	6
7	Стрес та копінг-стратегії особистості	6
8	Психологія лідерства: типи лідерів та їхні особистісні особливості	6
9	Психологія прийняття рішень: індивідуальні відмінності та фактори впливу	6
10	Професійна ідентичність та особистісний розвиток	6
11	Психологічні межі особистості та феномен інтроверсії-екстраверсії	6
12	Довіра як психологічний аспект міжособистісних відносин	6
13	Креативність та інноваційне мислення у структурі особистості	6
14	Психологічні аспекти життєвих сценаріїв та їх вплив на розвиток особистості	6
15	Автентичність особистості	6
	Разом	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних, самостійних робіт, проектів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання

7. Методи навчання

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проектного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи / мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні засади психології особистості		
<i>Практична робота</i> Тема 1. Предмет і завдання психології особистості. Поняття «особистість» у психології	Знати: поняття «особистість» у психології, завдання психології особистості; основні етапи та механізми соціалізації особистості. Вміти: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів; аналізувати соціальні чинники, що впливають на розвиток особистості. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	2
<i>Самостійна робота</i> Тема 1. Соціалізація особистості: етапи та механізми		6
<i>Практична робота</i> Тема 2. Структура та основні характеристики особистості	Знати: компоненти структури особистості, основні характеристики особистості (темперамент, характер, здібності тощо). Вміти: аналізувати особистісні характеристики клієнтів з метою соціальної діагностики; здійснювати оцінку особистісних особливостей у соціальному контексті. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	2
<i>Самостійна робота</i> Тема 2. Емоційний інтелект як чинник розвитку особистості		6
<i>Практична робота</i> Тема 3. Самосвідомість особистості та її психологічні механізми	Знати: поняття індивідуальності, її психологічні компоненти та значення у формуванні особистості. Вміти: здійснювати інтерпретацію індивідуальних особливостей клієнта для планування соціальної допомоги. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН	4

Самостійна робота Тема 3. Психологічна стійкість і фактори її формування	13).	6
Практична робота Тема 4. Індивідуальність особистості: психологічні аспекти	Знати: поняття індивідуальності, її психологічні компоненти та значення у формуванні особистості. Вміти: здійснювати інтерпретацію індивідуальних особливостей клієнта для планування соціальної допомоги. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	2
Самостійна робота Тема 4. Мотиваційна сфера особистості та її розвиток		6
Практична робота Тема 5. Психоаналітичний підхід до вивчення особистості	Знати: основні положення психоаналітичної теорії особистості (З. Фрейд, К. Юнг, Е. Еріксон), поняття підсвідомого, конфліктів та захисних механізмів. Вміти: застосовувати психоаналітичний підхід у розумінні глибинних чинників поведінки клієнта; аналізувати прояви внутрішніх конфліктів у процесі соціальної діагностики. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	4
Самостійна робота Тема 5. Особистість у кризових ситуаціях: психологічні реакції та шляхи подолання		6
Практична робота Тема 6. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.	Знати: сутність диспозиційного підходу, ключові поняття (риса, диспозиції, установки); основні теоретики (Г. Олпорт, Р. Кеттелл). Вміти: застосовувати диспозиційні концепції для інтерпретації особистісних особливостей клієнтів; оцінювати стабільні риси, що впливають на соціальну поведінку. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та	2

<i>Самостійна робота</i> Тема 6. Роль самооцінки та рівня домагань у формуванні особистості	ресурсів клієнтів (ПРН 13).	6
<i>Практична робота</i> Тема 7. Когнітивний підхід до особистості	Знати: основні положення когнітивного підходу; поняття схем, атрибуцій, когнітивних стилів. Вміти: аналізувати когнітивні чинники поведінки клієнтів; визначати їх вплив на прийняття рішень, соціальну адаптацію та взаємодію. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	2
<i>Самостійна робота</i> Тема 7. Стрес та копінг-стратегії особистості		6
<i>Практична робота</i> Тема 8. Теорії особистості психологів США і Європи	Знати: провідні концепції особистості (Е. Фромм, Е. Еріксон, Дж. Роттер, А. Бандура); їхній вплив на розвиток практики соціальної роботи. Вміти: порівнювати різні теорії; використовувати знання для аналізу поведінки та стану клієнтів у межах конкретної ситуації. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	4
<i>Самостійна робота</i> Тема 8. Психологія лідерства: типи лідерів та їхні особистісні особливості		6
<i>Практична робота</i> Тема 9. Гуманістичний та феноменологічний напрямки у теоріях особистості	Знати: принципи гуманістичної психології (К. Роджерс, А. Маслоу); поняття самоактуалізації, клієнт-центрований підхід. Вміти: будувати взаємодію з клієнтами на основі емпатії, прийняття, поваги до особистості; надавати психологічну підтримку в дусі гуманістичних принципів. ПРН: встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку (ПРН 17).	4

<i>Самостійна робота</i> Тема 9. Психологія прийняття рішень: індивідуальні відмінності та фактори впливу		6
<i>Практична робота</i> Тема 10. Індивідуально-психологічні властивості та розвиток особистості	Знати: основні індивідуально-психологічні властивості особистості та їхній вплив на розвиток. Вміти: оцінювати індивідуальні особливості клієнтів для соціальної підтримки та корекції. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	2
<i>Самостійна робота</i> Тема 10. Професійна ідентичність та особистісний розвиток		6
<i>Практична робота</i> Тема 11. Зріла та конкурентноспроможна особистість у сучасному суспільстві	Знати: ознаки зрілої особистості, її роль у суспільстві. Вміти: аналізувати фактори, що сприяють формуванню конкурентноспроможної особистості. ПРН: встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи (ПРН 17).	2
<i>Самостійна робота</i> Тема 11. Психологічні межі особистості та феномен інтроверсії-екстраверсії		
<i>Практична робота</i> Тема 12. Психологічний вік та сприймання часу особистістю	Знати: поняття психологічного віку, його відмінності від хронологічного; сприйняття часу в різних вікових групах. Вміти: аналізувати вплив психологічного віку на поведінку та мотивацію клієнтів. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	4
<i>Самостійна робота</i> Тема 12. Психологічні межі особистості та феномен інтроверсії-екстраверсії		6

<i>Практична робота</i> Тема 13. Особистісний простір та соціально-психологічні характеристики особистості	Знати: поняття особистісного простору, основні соціально-психологічні характеристики особистості. Вміти: оцінювати соціальну взаємодію клієнтів з урахуванням особистісного простору. ПРН: встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи (ПРН 17).	2
<i>Самостійна робота</i> Тема 13. Креативність та інноваційне мислення у структурі особистості		6
<i>Практична робота</i> Тема 14. Моделі особистості в сучасній українській психології	Знати: основні моделі особистості, розроблені в українській психології; їх особливості та застосування. Вміти: аналізувати особливості української моделі особистості для соціальної роботи. ПРН: використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13).	2
<i>Самостійна робота</i> Тема 14. Психологічні аспекти життєвих сценаріїв та їх вплив на розвиток особистості		6
<i>Практична робота</i> Тема 15. Тайм-менеджмент, лайфменеджмент та етапи розвитку особистості	Знати: поняття тайм-менеджменту, лайфменеджменту; етапи особистісного розвитку. Вміти: застосовувати навички управління часом та життям для підвищення ефективності клієнтів. ПРН: встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи (ПРН 17).	2
<i>Самостійна робота</i> Тема 15. Автентичність особистості		6

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Методичне забезпечення:

1. Аршава І., Носенко Е. Психологія особистості. Дніпро: ГРАНІ, 2024. 500 с.
2. Католик Г. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с.
3. Столярченко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2024. 280 с.
4. Торба Н.Г. Психологія особистості: електронний курс Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 48 с.

Додаткові джерела

5. Журнал сучасної психології. URL: <https://www.journalsofznu.zp.ua/index.php/psych>
6. Москалець В. П. М82 Психологія особистості: підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
7. Науковий журнал «Психологія і особистість»: URL: <https://psychpersonality.com.ua/uk>
8. Психологія особистості. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/po>
9. Insight: the psychological dimensions of society. URL: <https://insight.journal.kspu.edu/index.php/insight/about>
10. International Journal of Psychology. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/1464066x?journalRedirectCheck=true>